

POLITIČKA PARTICIPACIJA ŽENA

Maj 2020.

Infografika pokazuje rodni jaz u političkoj participaciji žena i muškaraca u tijelima zakonodavne i izvršne vlasti u Bosni i Hercegovini u 2019. godini. Iako se bilježe pozitivni pomaci kada je u pitanju politička participacija žena, one i dalje ostaju u lošijem položaju u odnosu na muškarce, kako u BiH, tako i u zemljama regije i Europe.

DOMAĆI I MEĐUNARODNI STANDARDI POLITIČKE PARTICIPACIJE

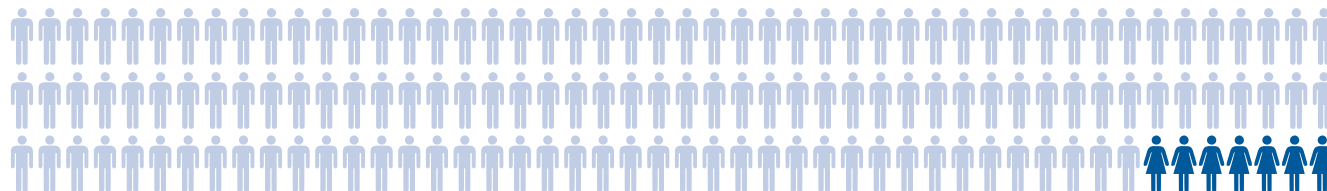
Državni zakoni kao i brojni međunarodni dokumenti obavljaju Bosnu i Hercegovinu da obezbijedi ravnopravnu zastupljenost žena u procesima odlučivanja. Npr, Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a pozivaju se države članice da osiguraju veću zastupljenost žena na svim nivoima odlučivanja u državnim, regionalnim i međunarodnim institucijama i mehanizmima. Ipak, Bosna i Hercegovina se i nakon 17 godina od norme propisane Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH 2003. god. nalazi daleko od ravnopravne zastupljenosti žena na pozicijama moći.

Sva državna tijela na svim nivoima vlasti i tijela lokalne samouprave, ali i političke stranke imaju obavezu da osiguraju i promoviraju ravnopravnu zastupljenost spolova u upravljanju, procesu odlučivanja i predstavljanju. Svi ovi organi dužni su donijeti posebne mjere u vidu zakona, politika, strategija i planova kako bi se ostvarila rodna ravnopravnost.

POLITIČKE PARTIJE

Ženama se uglavnom daju druga mjesta na listama, nemaju podrške u kampanjama. Nijednu veću političku partiju ne vodi žena. Većina partija u svojim statutima propisuju minimalnu zastupljenost oba spola od 40% u organima stranke, ali se to u praksi primjenjuje samo na kolektivne organe odlučivanja (glavni odbori, predsjedništva), a sve individualne pozicije moći (predsjednik generalni sekretar, predsjednik glavnog odbora itd.) su rezervisane za muškarce.

ŽENE U ZAKONODAVNOJ I IZVRŠNOJ VLASTI



Na posljednjim Lokalnim izborima (2016) od ukupno 418 kandidata/kinja za načelnike_c, samo 26 su bile žene. Izabrano je 6 žena načelnica (i nijedna gradonačelnica).

UDIO ŽENA NA OVJERENIM KANDIDATSKIM LISTAMA ZA OPŠTE IZBORE 2018.

KANDIDATI_KINJE

Muškarci 4378 (58,39%)



Žene 3119 (41,60%)

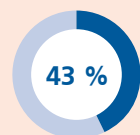
NOSITELJI_ICE LISTI

Muškarci 85,33%

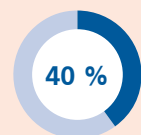


Žene 14,67%

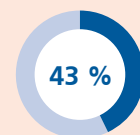
Predstavnički dom
Parlamentarne skupštine BiH
iz FBiH



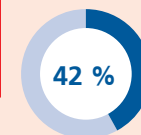
Predstavnički dom
Parlamentarne skupštine BiH
iz RS



Predstavnički dom
Parlamenta Federacije BiH



Narodna skupština RS



Izbor članova
Predsjedništva vršio se
između 15 kandidiranih
članova_ica
(2 žene + 13 uškaraca).



UČEŠĆE ŽENA U OPĆINSKIM/GRADSKIM VIJEĆIMA

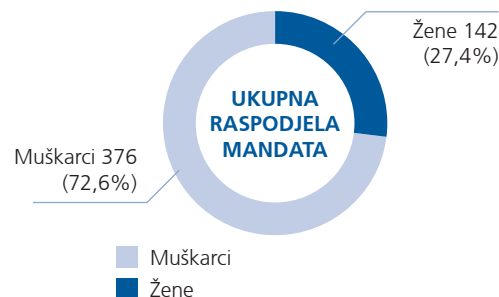


Prosječni postotak učešća žena u općinskim/gradskim vijećima je **18,34%**

POLITIČKA PARTICIPACIJA ŽENA

IZABRANI KANDIDATI/KINJE NA OPŠTIM IZBORIMA 2018.

Napomena: U različitim izvorima nailazi se na manja odstupanja u vezi sa postotkom učešća žena u parlamentima/skupštinama, to se dešava zbog kompenzacijskih mandata koje su zastupnice u međuvremenu, izborom vlada, dobile u odnosu na prve izborne rezultate.



Predsjedništvo BiH
0 žena, 3 muškarca



Parlamentarna skupština BiH (42 mandata)*



Parlament FBiH (98 mandata)*



Narodna skupština RS (83 mandata)



*statistika se odnosi samo na predstavničke domove

Skupštine kantona u Federaciji BiH (289 mandata)



KAKO OVAJ PROCES IZGLEDA U PRAKSI NA JEDNOM PRIMJERU

KANDIDATI_KINJE ZA PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTA FEDERACIJE BIH

Muškarci 729 (57%)



Žene 552 (43%)

NOSITELJI_ICE LISTI ZA PARLAMENT FEDERACIJE BIH

Muškarci 152 (78%)



Žene 43 (22%)

ZASTUPLJENOST U PREDSTAVNIČKOM DOMU PARLAMENTA FEDERACIJE BIH

Muškarci 74%



Žene 26%

VLADE U BIH

VIJEĆE MINISTARA BIH

Od 9 ministarstava samo na čelu 2 su žene (22%).



VLADA FEDERACIJE BIH

Od 16 ministarstava, samo na čelu 3 su žene (19%).

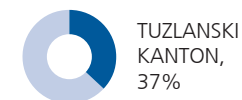
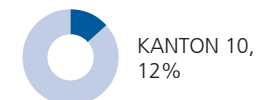


VLADA RS

od 16 ministarstava, samo na čelu 6 su žene (37,5%)



UKUPNA ZASTUPLJENOST ŽENA U VLADAMA KANTONA



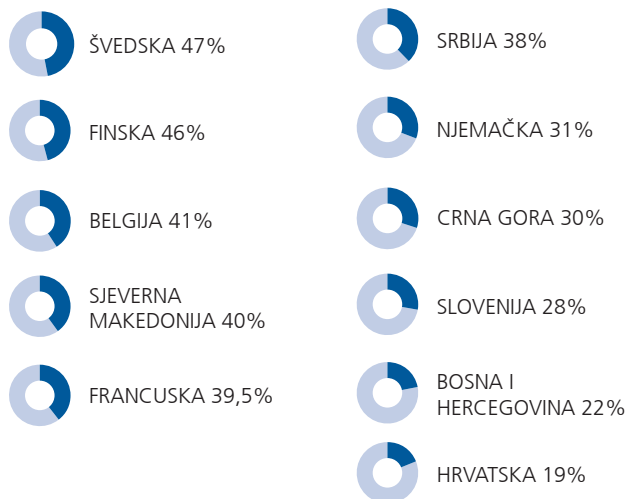
POLITIČKA PARTICIPACIJA ŽENA



SVIJET, EUROPA, REGIJA, BOSNA I HERCEGOVINA

Svjetski prosjek žena u parlamentima je **25%**

GENERALNO UČEŠĆE ŽENA U NACIONALNIM PARLAMENTIMA



NEKOLIKO TERMINA....

STAKLENI STROP je pojam koji se koristi kada se govori o nizu strukturnih i društvenih okolnosti koje sprječavaju napredovanje žena kroz više hijerarhijske nivoe na radnom mjestu. Žene žele participirati u rukovodećim poslovima, jer imaju i ambicije i znanje, ali činjenica je da bolje plaćena rukovodeća mjesta u većini slučajeva dobijaju muškarci.

LOBIRANJE predstavlja niz akcija kojima je cilj izvršiti uticaj na donosiocje odluka. Osnovnu ciljanu grupu akcije lobiranja čine donosioci odluka koji mogu promijeniti određenu politiku u društvu. Lobiranje obično znači kontakt sa zvaničnim tijelima kao što su lokalne vlasti, državni organi i predstavnici/e međunarodnih vlada ili organizacija. Lobiranje je pismeno i usmeno komuniciranje i ubjeđivanje ljudi na određenim pozicijama da svoju političku moć iskoriste za određeno djelovanje.

ČINJENICA je da je prije 1998. godine, kada je prvi put uvedena kvota od najmanje 30%, manje zastupljen spol na izbornim listama, u Parlamentarnoj skupštini BiH bilo 2% zastupnica, u Narodnoj skupštini Republike Srpske 2,4%, a u Parlamentu FBiH 5%. Postojeća kvota, koja podrazumijeva obaveznu minimalnu zastupljenost od 40% manje zastupljenog spola na svim mjestima odlučivanja, uvedena je prvi put 2003. godine u Zakonu o ravnopravnosti spolova u BiH.

Godine 2013. usvajanjem izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH, kvota od minimalnih 40% manje zastupljenog spola uvodi se kao obaveza za sve izborne liste.

MJERE AFIRMATIVNE AKCIJE je termin koji se koristi u domaćim i međunarodnim pravnim dokumentima vezanim za ljudska prava žena da opišu pozitivne državne akcije u oblasti rodne ravnopravnosti. Tako na primjer, **KVOTE** su mjere kojima treba da se ispravi podzastupljenost žena na mjestima gdje se odlučuje. Kvote su iznuđeno društveno rješenje koje treba da ispravi potiskivanje žena u sferu privatnosti i njihovo onemogućavanje da ravnopravno odlučuju u javnom i profesionalnom životu. Sistem kvota do izvjesne granice pokazuje da pomjera učešće žena u političkom životu. Kvote predstavljaju jednu od mjera pozitivne akcije i privremena su mjera.

PREPORUKA:

Učešće žena u parlamentima se kreće oko 23% a žene u BiH čine 51% stanovništva. Neophodno je postojeću kvotu od 40% u Izbornom zakonu BiH promijeniti u 50% da bi odražavala društvenu stvarnost i interesi.



IZVORI

Centralna izborna komisija (CIK)
Narandžasti izvještaj 2019, Sarajevski otvoreni centar
<https://data.ipu.org/women-ranking?month=3&year=2020>
Politička participacija žena u BiH 2019, Fondacija Friedrich Ebert i Fondacija Cure
Monitoring and evaluation support activity (measure-BiH)
Gender analysis for Bosnia and Herzegovina: 2019 follow-up, USAID, August 2019

Fondacija Friedrich Ebert u Bosni i Hercegovini odlučila je da pokrene proces izrade Gender Toolboxa, resursnog paketa alatki, metoda, uputstava i infografika koji bi trebao olakšati integriranje rodne perspektive u dnevnom radu svih nas. Ovo je prva u nizu infografika koje kroz kategoriju roda/gendera pokazuju situaciju u pojedinom oblastima javnog života.

Publikaciju možete naručiti na e-mail: fes@fes.ba.
Stavovi, mišljenja i zaključci u ovoj publikaciji ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-Ebert-Stiftung.
Friedrich-Ebert-Stiftung ne garantuje za tačnost podataka koji su izneseni u publikaciji.
Sva prava zadržana od Friedrich-Ebert-Stiftung.

IMPRESSUM

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) | Ured u Bosni i Hercegovini
Kupreška 20, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Odgovorni: Dr. Peter Hurrelbrink

Autorica: Jasmina Čaušević
DTP: Filip Andronik

Tel.: +387 33 722 010 Fax: +387 33 613 505
E-mail: fes@fes.ba www.fes.ba